

"هجمه‌های فرهنگی حوزه زنان در ایران"

استاد راهنما: خانم زینب بحرانی

سرگروه: فاطمه فیضی عارفی

اعضا: فاطمه فیضی، الهام خبری، مریم دارابی.

نام حوزه: حوزه ام ابیها تفت

استان: یزد

ایمیل: fatemeh8923@chmail.ir

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

چکیده:

یکی از مهم‌ترین و خطرناک‌ترین هجمه‌ها به یک مرز و آب و خاک، هجمه‌های فرهنگی است زیرا تخریب آن بیش از هر جنگ نظامی می‌باشد. در این میان دشمن با شناخت نقش زن و اهمیت فراوان آن در جامعه سهم بیشتری از هجمه‌های فرهنگی را برای او قرار داده است. در تحقیق حاضر با درک این ضرورت به هجمه‌های فرهنگی علیه زنان ایرانی پرداخته شده است و این تحقیق به روش کتابخانه‌ای یا اسنادی نوشته شده و پردازش این مطالب به روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. هجمه‌های فرهنگی علیه زنان ایرانی در حوزه‌های حجاب، زن و خانواده، زن و فرهنگ بدن و زیبایی ظاهری است.

کلیدواژه: هجمه، فرهنگ، هجمه‌های فرهنگی، حجاب، خانواده، فرهنگ بدن.

بی‌تردید هجمله‌های فرهنگی یکی از مهم‌ترین نوع هجمه و حمله به یک کشور و مرز و بوم است. هدف قرار دادن فرهنگ از هدف قرار دادن خاک یک کشور و جنگ با اسلحه خطرناک‌تر است زیرا با تغییر نگرش افراد جامعه علاوه بر تصرف خاک و اراضی، افراد را هم به بند خود می‌کشد. نقش زن در جامعه بسیار پررنگ است از این رو دشمن با قرار دادن زن در برابر هجمله‌های فرهنگی می‌کوشد تا به اهداف خود دست یابد اما نسبت به این مسئله در جامعه امروز ما بی‌توجهی شده است تا جایی که خیلی از این هجمله‌های فرهنگی به علت ظاهر زیبا و فریبنده علاوه بر اینکه پس زده نشده‌اند حتی مورد استقبال زنان ایرانی هم قرار گرفته است. هجمله‌های فرهنگی در ابعاد و قسمت‌های مختلفی ظاهر می‌شود که از مهم‌ترین آن‌ها برای زن ایرانی با تاثیر بر حجاب، خانواده، زیبایی و فرهنگ بدن اثر گذار است. از این رو در تحقیق حاضر درصدد پاسخگویی به این پرسش هستیم که هجمله‌های فرهنگی در حوزه زنان ایرانی چیست؟

از آن جایی که موضوع هجمله‌های فرهنگی علیه زنان ایرانی دارای ابعاد گوناگونی است هر یک از این بخش‌ها دارای پیشینه پیدایش متفاوتی است. در بخش حجاب، این هجمله‌ها از دوران صفویه و با ورود تجار خارجی به ایران راه یافت و بعد در دوران قاجار بیشتر مورد استقبال شاهان و درباریان قرار گرفت و در دوران رضا شاه و پهلوی با سفر رضا شاه به ترکیه و بازگشت وی و دستور به کشف حجاب گسترش یافت، البته که تبلیغات محمدرضا شاه که خود دست‌نشانده غرب بود هم تأثیر بسزایی داشت. با انقلاب اسلامی گستره این تبلیغات تا حدی بسته شده که البته به ضرر دشمنان ایران بود پس مجدد شروع به ترویج بی‌حجابی کردند تا جایی که الان می‌بینیم در صدد حذف کلی چادر و ایجاد برهنگی هستند. در این رابطه ما از کتاب زن زندگی آزادی (۱۴۰۱ ه.ش) به قلم فاطمه زنگی آبادی و مقاله رسانه ملی نهاده‌سازی فرهنگ حجاب و عفاف (۱۳۸۳ ه.ش) نوشته اباذر افشار یاری گرفته‌ایم.

اما در بخش زن و خانواده در دهه‌های اخیر هجمله‌های بیشتری را مشاهده می‌کنیم که ابتدا سعی بر تخریب فکر دوشیزگان ایرانی در رابطه با ازدواج دارند تا جایی که در ۱۰ سال گذشته، حتی شاهد ورود ازدواج سفید هم هستیم و با اصل فرزندآوری و تعداد فرزندان که نقش مهمی در خانواده و ثبات آن دارند مورد بحث قرار گرفته است که چون غرب از مسئله

اقتصاد و جنگ تحمیلی ایران هم در تفکر نداشتن فرزند کمک گرفته، پیشینه آن به ابتدای دهه ۶۰ برمی‌گردد. در این رابطه از کتاب خانواده موفق (۱۳۸۹.ش) نوشته زهرا رحیمی یگانه و مقاله بررسی زمینه‌ها و دلایل بی‌میلی خانواده‌ها به فرزندآوری (۱۴۰۰.ش) به قلم علی ملکوتی‌نیا کمک گرفته‌ایم. موضوع جدیدتری که هجمه فرهنگی نسبت به آن صورت گرفته است، زن و اهمیت او به زیبایی ظاهری است که اخیراً شاهد عمل‌های زیبایی زیادی هستیم. در گذشته بیشتر بحث عمل بینی و بوتاکس‌ها بود ولی اخیراً دامنه گسترده‌تری پیدا کرده که شامل کاشت ناخن و مژه که بحث‌های فقهی زیادی هم در پی خود داشته، هستیم. در این مورد از مقاله واکاوی فقهی کاشت ناخن و مژه (۱۴۰۰.ش) به تالیف هادی سعیدی استناد شده است و علاوه بر آن از مقاله رابطه بین عوامل اجتماعی_فرهنگی و گرایش زنان به جراحی زیبایی در بین زنان شهر کرج (۱۳۸۲.ش) نوشته میرساردو و همکاران هم مدد گرفته شده است.

اهمیت پرداختن به این موضوع از آن جایی است که هجمه فرهنگی با حمله گسترده به فرهنگ و آداب و رسوم یک جامعه و تغییر آن و با تصرف افکار و تغییر رفتار آن‌ها، افراد را با تمایل کامل به تصرف خود در می‌آورند و در پی آن تمامی منابع معدنی، نفتی و ... که خاک آن سرزمین را در ضمه خود در می‌آورند و از آن جایی که زن نقش مهمی در جامعه ایفا می‌کند پس هجمه‌های فرهنگی علیه او بیشتر است. ما با هدف شناخت این هجمه‌ها می‌توانیم از آن‌ها علیه زن ایرانی جلوگیری کنیم. در این مقاله به پرسش‌های، هجمه فرهنگی در حوزه حجاب زنان چیست؟، هجمه فرهنگی در حوزه زن و خانواده چگونه اثرگذار بوده است؟ و هجمه‌های فرهنگی در حوزه زن و فرهنگ بدن چه بوده است؟ پاسخ داده می‌شود.

مفهوم‌شناسی:

در مفهوم‌شناسی به مفهوم لغات و عبارات به طور دقیق در رابطه با موضوع انتخاب شده می‌پردازیم و با توجه به موضوع مطرح شده یعنی هجمه‌های فرهنگی در حوزه زنان ما به تبیین لغات هجمه، فرهنگ، هجمه‌های فرهنگی و بررسی هجمه‌های فرهنگی از دیدگاه مقام معظم رهبری پرداخته‌ایم.

هجمه همان کلمه عربی "هجمه" می‌باشد که در سال‌های اخیر در زبان فارسی بسیار رایج گردیده است (<https://www.parsi.wiki>). از نظر لغوی هجمه یک حمله (<https://www.jadvalyab.ir>), هجوم، تهاجم و حرکت گسترده بسوی چیزی (<https://vajebyab.com>) می‌باشد.

"فرهنگ" واژه‌ای فارسی و مرکب از دو جزء "فره" و "هنگ" است. "فره" به معنای شکوه و عظمت و اگر به عنوان پیشوند به کار رود به معنای جلو، بالا، پیش و بیرون است. "هنگ" از ریشه اوستایی سنگ به معنای کشیدن، سنگینی و وقار است. واژه مرکب "فرهنگ" به معنای بیرون کشیدن، بالا کشیدن و برکشیدن است (<https://fa.wikifeqh.ir>).

اصطلاح فرهنگ دارای معانی و مفاهیم متنوع است و در سیر تاریخی خود، معانی مختلفی را به خود گرفته است از جمله: ادب، تربیت، دانش، معرفت، مجموعه آداب و رسوم و آثار علمی و ادبی یک ملت، کتاب لغت، نیکویی، پرورش بزرگی، فضیلت، شکوه‌مندی، هنر، حکمت، شاخ درختی که زیر زمین خوابانند و بر آن خاک ریزند و نیز تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش، مکتب و ایدئولوژی (صاحبی، ۱۳۸۴، ج ۱، ص ۶۰).

گروهی از جامعه‌شناسان عقیده دارند "فرهنگ" تفکر جمعی جامعه است که در پدیده‌ها و رفتارهای اجتماعی تجلی می‌یابد و تمامی امور اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، نظامی، مادی و معنوی را متأثر می‌سازد (صاحبی، همان، ج ۲، ص ۱۵۴).

تهاجم فرهنگی به این معنا است که یک مجموعه سیاسی یا اقتصادی برای اجرای مقاصد خود و اسارت یک ملت، به بنیان‌های فرهنگی آن ملت هجوم می‌برد و باورهای تازه‌ای را به زور و به قصد جایگزینی با فرهنگ و باورهای ملی آن ملت وارد کشور می‌کنند. تهاجم

در نتیجه از ضررها و آسیب‌های یاد شده در عمل‌های زیبایی می‌توان گفت که دشمن با هجمه‌های فرهنگی که وارد کرده، چه آسیب‌هایی در حوزه زن ایجاد کرده است تا جایی که هم وقت و هم سلامتی زن را می‌گیرد و حتی با ضرر زدن به بدن خود و لمس شدن توسط نامحرم دچار کار حرام می‌شود.

نتیجه‌گیری:

در این تحقیق به هجمه‌های فرهنگی علیه زنان ایرانی پرداختیم. اهمیت پرداختن به این موضوع از آن جهت است که هجمه‌های فرهنگی می‌تواند بسیار خطرناک و آسیب‌زننده‌تر از هر هجمه دیگری باشد و از آن‌جا که زن جایگاه والایی در جامعه دارد و بر اساس این جایگاه هجمه‌ی بیشتری را می‌پذیرد، پس باید با شناخت این هجمه‌های فرهنگی از آنان جلوگیری کنیم.

هجمه‌های فرهنگی علیه زنان ایرانی در سه حوزه حجاب، خانواده و زیبایی ظاهری و فرهنگ بدن قابل بررسی بود که در حوزه حجاب با شناخت هجمه‌ها از قبل از انقلاب تا بعد از آن و شرایط کنونی به خوبی می‌توانیم از آن جلوگیری کنیم و در حوزه خانواده فهمیدیم این هجمه‌ها اول از خود ازدواج کردن و در پی آن فرزنددار شدن و تعداد فرزندانش را نشانه گرفته‌اند. این مقاله به ما نشان داد که رسیدگی به ظاهر برای خانم‌ها خوب است ولی نباید افراط شود و وارد معقولهایی شود که اشکال شرعی دارند و یا وقت زیادی از آن‌ها می‌گیرد به گونه‌ای که کمتر به خانواده و ارزش معنوی خود برسند.

جا دارد که در رابطه با روش‌های جلوگیری از این آسیب‌ها تحقیقات بیشتری به عمل آید.

*قرآن کریم

کتاب‌های فارسی:

1. اتینگهاوزن، ریچارد؛ یارشاطر، احسان؛ **اوج‌های درخشان هنر ایران**، مترجمان: رویین پاکباز، هرمز عبداللهی؛ چاپ اول، تهران: نشر آگاه، ۱۳۷۹.
2. افشار، اباذر؛ **رسانه ملی نهادینه‌سازی فرهنگ عفاف و حجاب**؛ چاپ اول، قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۹۳.
3. خامنه‌ای، سید علی؛ **نقش و رسالت زن: زن و خانواده** - برگرفته از بیانات حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی؛ جلد ۳، چاپ سوم، تهران: نشر انقلاب اسلامی، ۱۳۹۳.
4. دستغیب، عبدالحسین؛ **ازدواج اسلامی**؛ چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۹۵.
5. رحیمی یگانه، زهرا؛ **خانواده موفق**؛ چاپ سوم، اصفهان: نشر حدیث راه عشق، ۱۳۸۹.
6. زنگی آبادی، فاطمه؛ **زن زندگی آزادی**؛ چاپ سوم، قم: نشر معارف، ۱۴۰۱.
7. شریف زاده، سید عبدالمجید؛ **تاریخ نگارگری در ایران**؛ چاپ یکم، قم: حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵.
8. صاحبی، محمد جواد؛ **مناسبات دین و فرهنگ در جامعه ایران**؛ جلد ۱، چاپ یکم، تهران: انتشارات طبع و نشر، ۱۳۸۴.
9. صادق گیوی، فاطمه؛ **کشف حجاب: بازخوانی یک مداخله مدرن**؛ چاپ یکم، تهران: نشر نگاه معاصر، ۱۳۹۲.
10. صدر، رضا؛ **زن و آزادی**؛ چاپ دوم، قم: موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۷.

11. صلاح، مهدی؛ کشف حجاب: زمینه‌ها، پیامدها و واکنش‌ها؛ چاپ یکم، تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۴.
12. غفرانی، محمد جعفر؛ ازدواج چرا؟؛ چاپ اول، تهران: نشر قرآن و اهل بیت نبوت(ع)، ۱۳۹۶.
13. غیبی، مهرآسا؛ تاریخ پوشاک اقوام ایرانی؛ چاپ سوم، تهران: نشر هیرمند، ۱۳۸۸.
14. کریمی، مرزبان؛ درباره فرهنگ؛ چاپ یکم، تهران: نشر مولف، ۱۳۸۵.
15. مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقه در سپاه پاسداران؛ معارف قرآن 2؛ چاپ سوم، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح-معاونت آموزش، ۱۳۷۶.
16. مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی؛ فرهنگ و اجتماع؛ بی‌جا: مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی، بی‌تا.
17. معاونت فرهنگی تبلیغی حوزه‌های علمیه خاوران؛ حیات طیبه(سبک‌شناسی اخلاق خانوادگی)؛ چاپ پنجم، قم: مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۱.
18. مهرابی، مسعود؛ تاریخ سینمای ایران از آغاز تا سال ۱۳۵۷؛ چاپ دهم، تهران: شرکت نشر البرز، ۱۳۸۳.
19. نوری مطلق، علی؛ نقش رسانه در تبیین دفاع و هجوم فرهنگی؛ قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۳.
20. نوری همدانی، حسین؛ جایگاه بانوان در اسلام؛ چاپ نهم، قم: انتشارات مهدی موعود(عج)، ۱۳۹۱.
21. هاشم زاده، محمدرضا؛ فلسفه حجاب؛ اصفهان: نشر نقش نگین، ۱۳۳۹.
22. واتکینز، سوزان آلیس؛ فمینیسم؛ مترجم: زیبا جلالی نائینی؛ چاپ دوم، تهران: نشر و پژوهش شیرازه، ۱۳۸۱.

کتاب‌های عربی:

1. بخاری، محمد بن اسماعیل؛ **صحیح البخاری**؛ بیروت: دارالکتب العربی، بی تا.
2. فرزائگان، حسن؛ محمدی ری شهری، محمد؛ **میزان الحکمه**؛ مترجم: حمیدرضا شیخی؛ جلد ۵، چاپ دوازدهم، قم: نشر دارالحديث، ۱۳۹۱.
3. کلینی، محمد بن یعقوب؛ **الکافی**؛ مترجم: حسین استادولی؛ جلد ۲، چاپ دوم، تهران: نشر دارالثقلین، ۱۳۹۱.
4. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی؛ **بحارالانوار**؛ جلد ۸۲، چاپ چهارم، تهران: نشر اسلامی، ۱۳۸۶.

مقاله‌ها:

1. امجدی، فرزانه؛ معدنی، سعید؛ "برساخت اجتماعی ازدواج سفید"؛ پایگاه مجلات تخصصی نور، شماره ۱ و ۲، بهار و تابستان ۱۳۹۹.
2. بی نا؛ "رویدادهای فرهنگی و اخبار زنان"؛ شمیم یاس، شماره ۱۵، بهمن ۱۳۸۱. <https://hawzah.net>
3. سعیدی، هادی؛ "واکاوی فقهی کاشت ناخن و مژه"؛ پایگاه مجلات تخصصی نور، شماره ۶، بهار و تابستان ۱۴۰۰.
4. مغربی کته شمشیری، محمد؛ سجادی، زهرا؛ مخلص، فاطمه؛ "آثار و پیامدهای حقوقی ازدواج سفید در ایران"؛ پایگاه مجلات تخصصی نور، شماره ۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۸.
5. ملکوتی نیا، علی؛ "بررسی زمینه‌ها و دلایل بی‌میلی خانواده‌ها به فرزندآوری"؛ پایگاه مجلات تخصصی نور، شماره ۲۷۵، ۱۴۰۰.
6. میرساردو، طاهره؛ کلدی، علیرضا؛ عطایی، بهناز؛ "رابطه بین عوامل اجتماعی _فرهنگی و گیرایش زنان به جراحی زیبایی در بین زنان شهر کرج"؛ پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، شماره ۱۰، زمستان ۱۳۸۲.

سخنرانی‌ها:

1. مدلینگ بی‌حجابی تا کی؟، گفت‌وگو با یکی از مامورین پلیس امنیت اخلاقی، کد خبر: ۷۲۸، تاریخ انتشار: ۱۶ شهریور ۱۳۹۲.

2. مقام معظم رهبری، بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه‌ای، ۱۳۹۰/۱۰/۱۴.

سایت‌ها:

1. <https://article.tebyan.net>
2. <https://fa.wikifeqh.ir>
3. <https://hawzah.net>
4. <https://mag.sarak-co.com>
5. <https://namnak.com>
6. <https://vajebyab.com>
7. <https://vista.ir>
8. <https://www.bartarinha.ir>
9. <https://www.hi-hijab.com>
10. <https://www.jadvalyab.ir>
11. <https://www.khabaronline.ir>
12. <https://www.parsi.wiki>
13. <https://www.paryamozhe.ir>
14. <https://www-farsnews-ir.cdn.ampproject.org>